

Eerste schets 'Groenstructuurplan 1989'

25 jaar geleden in 1984 was dr. Hein van Asperen (1940) werkzaam als directeur van de dienst Bepantingen van de gemeente Breda. Hij was op dat moment de eerste die de gemeentelijke visie op openbaar groen en de rol van de gemeente daarin liet opnemen in een Groenstructuurplan. Van Asperen is inmiddels gepensioneerd, maar wil graag met ons terugkijken op die periode en de rol van het Groenstructuurplan als beleidsstuk.

Auteur: Hein van Iersel

Kwart eeuw Groenstructuurplan

Hein van Asperen: Uitbesteden prima, maar gemeente moet wel de regie houden

Van Asperen is zijn carrière gestart met een opleiding tropische landbouw aan de landbouwuniversiteit van Wageningen. Na een aantal jaren in Afrika kwam hij in de zeventiger jaren terug naar Nederland om na een aantal jaren aan de slag te gaan bij de gemeente Breda. Daar liep van Asperen naar eigen zeggen tegen de onduidelijkheid van het gevoerde beleid ten opzicht van groen op. Van Asperen zegt het zelfs als volgt: "Ik had al snel het idee dat voor continuïteit in beleid en uitvoering een alles omvattend masterplan nodig was dat de gemeenteraad zou moeten bekrachtigen. Grote voordeel hiervan zou zijn dat alle betrokken partijen - politiek, burgers, grijs en groen - één plan gepresenteerd kregen waar we met het groen in de stad naar toe wilden gaan als gemeente. Dat betekende onder andere dat we als groendienst niet langer

meer afhankelijk waren van ad hoc beleid, maar konden bouwen aan een duurzaam groene structuur. Bomen zijn in zo'n plan natuurlijk uitermate belangrijk, omdat deze de blijvende dragers zijn van de groene structuren in de openbare ruimte." In dat verband was de totstandkoming van een bomenbeleidsplan in 1982 de start van het Groenstructuurplan.

Achterliggend

Van Asperen geeft aan dat hij nog steeds de grote voordelen ziet van een Groenstructuurplan als instrument. Anderzijds ziet hij ook de nodige beren op de weg wanneer het gaat om de implementatie en uitvoering van het plan. Van Asperen: "In Nederland maken we vaak beleid om het beleid en zijn soms te weinig gericht op het achterliggende doel. Door het weglekken

van kennis en het uitbesteden van het groene onderhoud kan een gemeente de regie verliezen over de groene ruimte in de stad." Een treffend voorbeeld geeft Van Asperen over zijn 'eigen' gemeente Breda. In de tijd dat van Asperen werkzaam was voor de gemeente, kreeg zij het eigendom en beheer van een riante landgoederenzone tegen het centrum van een stadsuitbreiding aan. Dit gebied, de Haagse Beemden geheten, is ongeveer 140 hectaren groot en is uitermate belangrijk als drager van de Groenstructuur van Breda. Van Asperen: "De ins en outs ken ik niet, maar het terrein is overgedaan aan Staatsbosbeheer. De gemeente was dus kennelijk niet in staat om een dergelijk terrein te beheren. In mijn ogen onvergeeflijk."

Het is waarschijnlijk niet toevallig, maar deze

observatie van Van Asperen komt één op één overeen met de zorgen die hij uitspreekt als hij in 2006 benoemd wordt als voorzitter van de Bomenstichting. Wij citeren letterlijk: "Bij de lagere overheden zijn de lange termijndoelen niet zo in het zicht, zeker niet als het over natuur gaat. Het is me opgevallen dat de inhoudelijke kennis van groen bij gemeenten sterk is verminderd door het uitbesteden van taken. Het lijkt steeds moeilijker voor de gemeenten de regie bij deze uitbesteding op een adequaat niveau te houden."

"In Nederland maken we vaak beleid om het beleid en zijn soms te weinig gericht op het achterliggende doel"

Methode Raad

Terug naar 1982, het Boombeleidsplan als voorloper van het eerste Groenstructuur plan tot stand kwam. Van Asperen: "Ik raakte gefascineerd door de manier waarop de toenmalige directeur de heer Raad van Openbaar Groen van de gemeente Rotterdam een methode had ontwikkeld om de waarde van bomen te bepalen. Voor die tijd was dat revolutionair. Daarvoor keken we alleen naar de herplantwaarde, dus het geld dat je nodig had om een nieuwe boom te planten. Ik bedacht me toen dat het waarde geven aan bomen de beste manier was om die bomen te beschermen in de richting van andere gemeentelijke functies."

Beleid om het beleid

Een van de nevenfuncties van Van Asperen is voorzitter van de Nederlands Tuinbouw Raad. Van Asperen: "In die functie heb ik in 2004, net na ik met pensioen ben gegaan, een zevental kandidaat gemeentes bezocht om de locatie voor de Floriade van 2012 te bepalen. Ik ben toen wel geschrokken van het gat dat er zit tussen beleid en uitvoering. In een aantal gevallen is de gemeente de regie volledig kwijt. Een groenstructuurplan is een prima instrument om de wethouder en de politiek bij de les te houden. Dat betekent wel dat er passie moet zijn om het plan goed uit te voeren. Wat er in werkelijkheid gebeurt, is het ontwikkeling van beleid om het beleid en korte termijn beleid van wethouders. "Natuur wordt gebruikt om vandaag in de krant te komen, maar een echte visie ontbreekt." Toch is van Asperen niet alleen pessimistisch en

"Bij de lagere overheden zijn de lange termijndoelen niet zo in het zicht, zeker niet als het over natuur gaat"

ziet met name nieuwe kansen door de aandacht die nu bestaat voor de realiteit stad en platteland: Een treffend voorbeeld daarvan is de bomencorridor van Eindhoven naar Oirschot. Dat vind ik een goed voorbeeld van een structurelement onderdeel met toekomstwaarde."

CV

Hein van Asperen werd geboren in 1940. Na een opleiding in de tropische landbouw in Wageningen werkte hij een aantal jaren in Afrika, waarna een carrière volgde bij de gemeente Breda. Hij was hier onder andere Directeur van de dienst Beplantingen en later gemeentesecretaris. Na zijn periode in Breda werkte van Asperen onder andere als directeur van Staatsbosbeheer en directeur Natuur bij LNV. De laatste jaren van zijn carrière werkte Van Asperen opnieuw in het buitenland als landbouwwattaché in Wenen en Nairobi. Van Asperen is per 1 januari 2006 benoemd tot voorzitter van de Bomenstichting. Een andere nevenfunctie betreft het voorzitterschap van de Nederlandse Tuinbouwraad en een

functie als president-commissaris van de Floriade 2012 bv.

Samenvatting

In 1984 ontwikkelde Hein van Asperen voor de gemeente Breda als eerste gemeente een Groenstructuurplan. Nu vijftig jaar later is Van Asperen van mening dat dit nog steeds een waardevol beleidsinstrument is, maar ziet tegelijk dat het gevaar dat gemeentes door uitbesteden en het verdwijnen van kennis de regie verliezen over hun groene ruimte.